

Kernboodschap Nationaal Programma Onderwijs

Rapport voor kwalitatief communicatieonderzoek naar de kernboodschap
ten behoeve van het Nationaal Programma Onderwijs

ROK: Kwalitatief Communicatieonderzoek
Projectnummer Blauw: 25771

Okt

'21

blauw

Woord vooraf

”

Los van de positieve reacties over het NP Onderwijs raakt het mij vooral hoe fijn leraren en schoolleiders het vonden dat er naar ze geluisterd werd en dat ze hun verhaal konden delen.

- Dori van Rosmalen

Dori van Rosmalen

Dori.vanrosmalen@blauw.com

06 - 10821050

Pascal den Hertog

Pascal.denhertog@blauw.com

06 - 17111643

”

Onderwijzers en docenten uit heel Nederland die met elkaar aan de online discussietafel zitten. Je ziet dat er behoefte is om ervaringen te delen.

- Pascal den Hertog

Blauw Research bv

Coolsingel 55
3012 AB Rotterdam

[010-4000900](tel:010-4000900)
www.blauw.com
welcome@blauw.com

KvK nummer: 24282859

Copyright 2021 Blauw Research bv

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit dit document mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een
geautomatiseerd gegevensbestand, of
openbaar gemaakt zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming
van Blauw Research.

Inhoudsopgave

1

Managementsamenvatting

2

Beoordeling kernboodschap ouders

3

Beoordeling kernboodschap leraren en docenten

4

Beoordeling kernboodschap schoolleiders

5

Onderzoeksverantwoording

- Onderzoeksverantwoording
- onderzoeksmaterialen

Opzet van het onderzoek

Dit rapport beschrijft de resultaten van het kwalitatieve onderzoek naar de kernboodschap over het Nationaal Programma Onderwijs (NP Onderwijs). Er is gesproken met schoolleiders, leraren, docenten en ouders van leerlingen in het PO en VO. In totaal vonden er acht interviews met schoolleiders online plaats, twee online focusgroepen met ouders (PO, VO) en twee online focusgroepen met leraren/ docenten (PO, VO). Het onderzoek vond plaats tussen 5 en 15 oktober 2021.

Onderzoeksmaterialen

Per doelgroep is een eigen kernboodschap voorgelegd. Zie bijlage. Deze is eerst voorgelezen door de onderzoeker. Daarna heeft de doelgroep middels onze online tool 'Concept Highlighter' tot op woordniveau kunnen aangeven (arceren in groen of rood) welke woorden/zinnen positief of negatief ontvangen zijn inclusief een toelichting.

Disclaimer

Dit kwalitatieve onderzoek is inventariserend (NP Onderwijs) en toetsend (kernboodschap). De resultaten zijn representatief in termen van meningen van de doelgroepen, niet representatief in termen van aantallen. Ofwel: de uitkomsten zijn indicatief en hypothesevormend en geen (cijfermatig bewezen) feiten.

Managementsamenvatting

De context

De coronacrisis heeft veel gevraagd van het onderwijs. Voor schoolleiders, leraren, docenten, leerlingen en ouders vroeg het veel aanpassingsvermogen. De een kon hier beter mee omgaan dan de ander.

De overheid heeft een budget van 8,5 miljard euro beschikbaar gesteld voor het Nationaal Programma Onderwijs (NP Onderwijs). Dit budget is bedoeld voor herstel, maar ook voor ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na de coronacrisis.

De uitdaging

Als basis voor de communicatie rondom het Nationaal Programma Onderwijs zijn er kernboodschappen geschreven door het ministerie van OCW. Het is belangrijk dat deze boodschappen goed begrepen en ontvangen wordt door de doelgroepen. Dat het aansluit bij hun belevingswereld.

De hoofdvraag

Inzicht krijgen in hoe de kernboodschappen worden ontvangen en begrepen door leraren, docenten, schoolleiders en ouders van leerlingen uit het PO en VO.

Begrip van de achterliggende context en percepties die bepalend zijn voor deze beoordeling. Met andere woorden, de houding ten aanzien van het Nationaal Programma Onderwijs.

Overall conclusie

De tekst over het NP Onderwijs legt in begrijpelijke taal uit wat het programma is en laat zien waar de zorgen en onduidelijkheden zitten. Zoals de toonzetting als ook het meten van het succes en de lengte van het programma.

Het programma is vooral bekend bij de doelgroep die er actief mee werken, de schoolleiders en al in mindere mate de leraren/docenten.

Ouders zijn veelal onbekend met het NP Onderwijs

Ouders zijn onbekend met het NP Onderwijs. De kernboodschap vertelt hen in begrijpelijke taal over het programma.

De inhoud vindt men te algemeen. Daarom roept de tekst vragen op als: hoeveel geld is er per school? Welke maatregelen kunnen scholen nemen?

Hoe wordt succes gemeten en wat betekent dit voor de eigen school of het kind? Ouders vinden dat scholen hen beter moeten informeren.

Er is veel waardering dat er extra geld voor het onderwijs is vrijgemaakt (algemeen) en dat scholen zelf het plan mogen maken (erkenning vakmanschap).

Leraren zien NP Onderwijs als tijdelijke oplossing voor achterstand in het onderwijs

Leraren en docenten vinden de boodschap helder beschreven. Het extra geld en de eigen invulling wordt zeer gewaardeerd. De tekst slaat qua sentiment echter de verkeerde toon aan. Ook zonder corona probeert men de juiste dingen te doen en werkt men hard.

De tekst is herkenbaar en bevat weinig nieuwe informatie. De evaluatie en eventuele verlenging is nieuw en positief. Men ziet echter liever een structurele oplossing en meer (vast) personeel dan twee jaar tijdelijk extra geld.

Voor schoolleiders biedt NP Onderwijs kansen voor duurzame ontwikkeling

Schoolleiders vinden de kernboodschap begrijpelijk qua taal en woordgebruik. Ze voelen zich over het algemeen gewaardeerd door de toon van de tekst. Vooral door de erkenning van vakmanschap (zelf plannen maken).

De meeste schoolleiders zien dit programma als een kans om plannen uit te voeren die soms al langer op de plank liggen. De tijdsdruk zorgt dat men over gaat tot actie. De mogelijke verlenging vindt men positief, maar wordt in de tekst slecht uitgelegd. Dat zorgt voor onrust bij de schoolleiders.

2

Beoordeling kernboodschap door ouders

Dit hoofdstuk geeft inzicht in hoe ouders de kernboodschap beoordelen en aankijken tegen het Nationaal Programma Onderwijs.

Beoordeling kernboodschap door ouders

De kernboodschap vertelt in begrijpelijke taal over het programma maar blijft te algemeen

Onbekendheid met Nationaal Programma Onderwijs

Wanneer ouders gevraagd wordt naar het Nationaal Programma Onderwijs weten ouders nauwelijks wat het is. De meeste ouders hebben er (nog) niet van gehoord via de media of de school van het eigen kind.

De naam associëren ze met:

- extra geld voor het onderwijs in het algemeen, zonder koppeling aan specifieke onderwijssystemen of corona
- een programma dat de onderwijskwaliteit moet verhogen
- het gelijktrekken van salarissen in het PO en VO
- achterstanden opgelopen door corona inhalen.

” Dit is wel heel globaal beschreven. Ze zeggen niet concreet wat het nu inhoudt. Er wordt geld uitgegeven, maar voor wat?

- Ouder PO

Algemene beoordeling van de kernboodschap

De kernboodschap is in begrijpelijke taal geschreven, zonder echt moeilijke woorden. De volgorde van de alinea's wordt goed beoordeeld. De tone of voice is goed. Men kan zich goed vinden in de tekst en op basis van deze tekst een beeld vormen van het Nationaal Programma Onderwijs. De aanleiding van het programma wordt ook duidelijk: *“om de opgelopen achterstanden door corona aan te pakken”*.

De tekst beschrijft het programma te algemeen en roept daardoor vragen op:

- Om welke schooltypes gaat het? PO, VO, hoger?
- Waar komt het geld vandaan? Ten koste van wat?
- Hoeveel geld is er dan per school(type) of kind?
- Welke maatregelen kunnen scholen nemen?
- Met welke organisaties wordt gewerkt?
- Hoe kunnen maatregelen al wetenschappelijk bewezen zijn als het programma nog niet van start is?
- Hoe wordt het geëvalueerd en het succes gemeten?
- Wat betekent dit programma voor de eigen school of kind?

Waardering voor het bestaan van het NP Onderwijs

Ouders willen wel dat de scholen hen beter informeren

Waardering van het Nationaal programma onderwijs

- Ouders zijn positief over het programma. Het laat hen zien dat de overheid het belang van goed onderwijs ziet, realiseert dat corona bij (sommige) leerlingen voor achterstanden heeft gezorgd en dat hier veel geld en aandacht voor nodig is.
- Het wordt gewaardeerd dat het programma nu, direct tijdens/na covid-19 ingezet wordt. Zo kan er snel ingegrepen worden.
- De 8,5 miljard voelt voor de ouders als een groot bedrag. Tegelijkertijd realiseren ze zich dat er veel scholen zijn. Ze kunnen hierdoor moeilijk inschatten of het genoeg is om achterstanden echt in te halen. En wat dit per school of leerling betekent.

Het succes vinden ouders lastig in te schatten

- Ouders verwachten dat het goed is voor de kwaliteit van het onderwijs dat er nu plannen gemaakt worden en geld beschikbaar is. Wel denken ze dat sommige scholen beter zijn dan andere in het maken en uitvoeren van de plannen.
- Het is onduidelijk wat het doel is dat scholen moeten nastreven en hoe het succes gemeten gaat worden. Daardoor is het te behalen succes moeilijk meetbaar.

Wens om meer informatie richting de ouders

- Het Nationaal Programma Onderwijs leeft niet echt bij de ouders, omdat ze er vanuit de school weinig tot niets over gehoord hebben. Achteraf realiseren sommige ouders dat er wel informatie is gekomen over 'extra geld'. De koppeling met NP Onderwijs legt men niet.
- Ouders verwachten dat de scholen ze goed informeert. Vanaf de beginfase van het programma en gedurende de uitvoer ervan. Die verantwoordelijkheid leggen ze bij de scholen en minder bij de overheid. De overheid kan in het algemeen aandacht geven aan het programma, scholen kunnen de details beter vertellen.
- Door gebrek aan kennis over het programma wordt ouders de kans ontnomen om zelf vragen te stellen. Over de manier waarop de school het plan invult. Om specifieke hulp te vragen voor het eigen kind. Dat zien ze als een gemiste kans.

” Op het moment dat ouders weten dat dit budget er is dan kunnen ouders de school er op aanspreken. Als je kind achterstand heeft dan kun je daarover ook vragen stellen.

- Ouder VO

Beoordeling kernboodschap in meer detail

De eerste alinea's introduceren het programma goed

1. *Als ouders maken jullie je zorgen over de gevolgen van corona op de toekomst van hun kinderen. De overheid begrijpt dit en heeft die zorgen ook. Daarom zijn we vanaf februari 2021 een groot programma gestart met veel extra geld voor scholen, hogescholen en universiteiten: het Nationaal Programma Onderwijs.*
2. *Er is 8,5 miljard euro beschikbaar via dit programma. Samen met heel veel organisaties in het onderwijs wil de overheid leerlingen en studenten twee jaar lang ondersteunen. In april en mei hebben scholen geanalyseerd welke problemen en behoeftes er zijn bij de leerlingen op de school.*

Beoordeling eerste (1) alinea

- + Positieve alinea. Ouders vinden het een goede investering in de toekomst en noodzakelijk. Sommigen vinden de start wel wat negatief en benadrukken liever het positieve.
- + Startdatum is concreet genoeg: maand + jaartal genoemd.
- 'op de toekomst' uitbreiden met 'van ons onderwijs'. Dat is volgens ouders het onderwerp waar het over gaat.
- 'hun' moet 'jullie' kinderen zijn.
- 'groot programma', 'veel extra geld' vindt men vaag.

Beoordeling tweede (2) alinea

- + Men vindt het een groot bedrag wat positief ervaren wordt. De overheid neemt het onderwijs hiermee serieus.
- Het bedrag is ongrijpbaar groot. Hoeveel geld is er per type onderwijs? Wat is dat voor onze school?
- 'veel organisaties' is niet concreet. Welke dan?
- 'ondersteunen': hoe wil de overheid dit doen?
- 'april en mei': dit was onbekend + men mist een jaartal.
- 'geanalyseerd' kan een moeilijk woord zijn. Daarnaast waren de gesproken ouders hier niet van op de hoogte.

Beoordeling kernboodschap in meer detail

Veel toelichting is te algemeen beschreven en roept vragen op

3. Scholen zijn nu bezig met allerlei maatregelen waarvan wetenschappelijk is bewezen dat ze echt werken. Scholen krijgen veel ruimte om zelf te kiezen welke aanpak het beste past bij hun leerlingen en leerkrachten. Zij weten dat het beste. We sluiten zoveel mogelijk aan op wat scholen al doen of graag wilden doen. En als ouders praten jullie mee via de medezeggenschapsraad.
4. Op dit moment zijn jullie kinderen weer volop aan de slag. Twee schooljaren is kort en er moet veel gebeuren in die tijd. En scholen moeten natuurlijk genoeg tijd krijgen om het geld goed te besteden. Daarom wordt er in het voorjaar van 2022 gekeken of het Nationaal Programma Onderwijs moet worden verlengd. En houden we iedereen zo goed mogelijk op de hoogte.
5. We willen allemaal dat het geld goed terecht komt: bij de kinderen en jongeren die het nu en de komende jaren het hardst nodig hebben. Onderwijs is heel belangrijk voor hun toekomst.
6. (Het land zat tijdens de corona-crisis op slot, maar met dit programma houden we de toekomst van miljoenen leerlingen en studenten open).

Beoordeling derde (3) alinea

- + Er is veel waardering voor het feit dat scholen zelf mogen bepalen waar het geld voor ingezet wordt. Het wordt gezien als erkenning van het vak.
- 'allerlei maatregelen' is niet concreet; Welke dan?
- 'wetenschappelijk bewezen' overtuigt sommigen, anderen vragen zich af hoe het programma nu al bewezen is terwijl de maatregelen amper uitgevoerd kunnen zijn.
- Meepraten is lastig als ouders niet geïnformeerd zijn.

Beoordeling vierde (4) alinea

- + Men vindt het positief dat er gekeken wordt of het programma moet worden verlengd.
- Hoe wordt het programma getoetst? Komt het geld wel op de juiste plek terecht?

Beoordeling vijfde (5) alinea

- + Men is het helemaal eens met wat hier beschreven staat.

Beoordeling zesde (6) alinea

- Deze tekst vindt men weinig toevoegen aan de tekst.

3

Beoordeling kernboodschap door leraren en docenten

Dit hoofdstuk geeft inzicht in hoe leraren en docenten de kernboodschap beoordelen en het Nationaal Programma Onderwijs ervaren in de uitvoering.

Beoordeling kernboodschap door leraren/docenten

De kernboodschap vertelt weinig nieuws en verwoordt de waardering voor het vak onhandig

Bekendheid met Nationaal Programma Onderwijs

Leraren en docenten weten goed wat het NP Onderwijs is en betekent. Ze leggen de connectie met een tijdelijk plan. Ook is de aanleiding van het plan duidelijk: covid-19. De meeste leraren en docenten zijn actief betrokken bij het meedenken in wat nodig is voor de klassen en leerlingen. Vaak door het schoolbestuur of de schoolleider. De menukaart (her)kennen velen daardoor ook.

Zelf noemen ze Nationaal Programma Onderwijs:

- NPO-gelden
- extra geld

” Het begint leuk, waardering voor leerkrachten. Maar weet de overheid nou echt wel wat er op school en thuis gebeurd is. Dat we echt kinderen kwijt waren? Hoe het met ze ging?

- Leraar PO

Algemene beoordeling van de kernboodschap

- Leraren en docenten vinden de boodschap helder beschreven. Het staat in begrijpelijke taal.
- De inhoud is zeer herkenbaar. Zo (h)erkent men bijvoorbeeld de planning (analyse + plan maken, uitvoeren) en de vrijheid van een eigen aanpak per school. Nadeel daarvan is dat de tekst weinig nieuwswaarde bevat. En dus minder interessant is om te lezen. *‘Dit weet ik toch allemaal al’*. Uitzondering hierop vormt de mogelijke verlenging van het programma. Dit wordt erg positief ontvangen.
- Het raken van de juiste snaar ligt gevoelig. Leraren begrijpen dat de schrijver van de tekst hen als leraar of docent wil waarderen. Op sommigen heeft dit een positief effect, maar de tekst slaat de plank ook regelmatig mis. Hierdoor heeft een deel van de docenten nog steeds het idee dat de minister niet weet wat het vak echt inhoudt. Dat geeft een dubbel gevoel over de tekst. Zo staan er open deuren in en kan de tekst denigrerend overkomen, zoals: ‘het is een zwaar beroep’, ‘veerkracht en flexibiliteit’, ‘de juiste dingen doen’, ‘effectiever onderwijs inzetten’. Dit zijn allemaal zaken die leraren ongeacht corona altijd al doen.

Waardering voor het snel starten van het NP onderwijs

Enthousiasme ook over de waardering van het eigen vakmanschap

Waardering van het Nationaal programma onderwijs

- Leraren en docenten zijn blij met de komst van het programma. Ze waarderen het gebaar van de overheid om snel veel geld beschikbaar te stellen voor het onderwijs. Het is nog niet dé oplossing, omdat het niet structureel is.
- Ook is er veel waardering voor het feit dat het geld door scholen zelf ingezet mag worden op een manier die past bij de school. En dat er niet alleen geld is voor het cognitieve aspect maar ook de sociale en emotionele kant. Die laatste ziet men overigens niet alleen als een verantwoordelijkheid voor de scholen zelf. Daarbij is hulp nodig van specialistische jeugdhulp. Men vindt dat er gewaakt moet worden dat deze ontwikkeling niet ook nog veelal bij de scholen terecht komt.
- Het programma wordt vaak gezien als 'een van de potjes met geld voor het onderwijs'. De scholen kregen de afgelopen jaren voor diverse doeleinden subsidies, o.a. werkdruggelden. Vaak zijn ze nog bezig met de uitvoer van de plannen van die potjes. Dit NP Onderwijs komt daarbij en bovenop. Soms zorgt het ook voor verwarring: welk geld kunnen we nu waaraan besteden? En het geeft ook meer werk, omdat plannen parallel van elkaar en aanvullend op elkaar gemaakt moeten worden.

- 8,5 miljard ervaart men als veel geld. Het zet aan om na te denken over mogelijkheden en vernieuwing. Zeker de wat grotere scholen hebben veel geld gekregen en kunnen gevoelsmatig eindelijk geld besteden aan zaken die ze al lang wilden, maar waar altijd te weinig geld voor was. Zoals inkoop van bepaalde onderwijsmethodes.
- Op basis van de kernboodschap is nog onduidelijk hoe dat geld precies verdeeld wordt over verschillende schoolsystemen. Daarnaast blijft onbenoemd dat scholen die veel leerlingen hebben met een hogere achterstandsscore hiervoor een aanvullende subsidie krijgen. Iets wat deze doelgroep zeer waardeert en wat meer aandacht mag krijgen.

” Het voelt echt als een compliment hoe ze beschrijven dat leraren zelf moeten beslissen hoe ze dat geld uit willen geven, omdat die dat het beste weten.

- Docent VO

Het duurzaam inzetten van het geld is een uitdaging

Het lerarentekort heeft grote invloed op succes van het programma

Het succes van het programma

Men verwacht dat dit programma (zeker op de korte termijn) een boost aan de kwaliteit van het onderwijs kan geven. Dat elke school eigen beslissingen mag nemen voor toekenning van het geld draagt hier positief aan bij.

Zorgen over het programma

- De doelgroep ziet het als een grote uitdaging om het geld zo in te zetten zodat het ook op de lange termijn een duurzaam positief effect heeft. Dit doen ze deels door scholing van docenten, bij elkaar meekijken in klassen en het aanschaffen van methodes waar men nu al van kan leren en die je over een paar jaar ook nog kan gebruiken.
- Scholen worden gewaarschuwd door o.a. PO-Raad en VO-raad om het geld niet te veel in te zetten voor externe bureaus, maar echt binnen de school te houden.
- Evenals bij de ouders vraagt de doelgroep zich af hoe de evaluatie werkt en het succes gemeten wordt. Wanneer is het een succes? Op basis van welke voorwaarden?

- Men zou graag geld inzetten voor extra personeel. Zoals voor kleinere klassen of ondersteuning in de klas. Waar het kan doet men dit ook. Maar er is vaak geen (gekwaliceerd) personeel te vinden. Een gevolg is dat op sommige scholen docenten nu nog langere werkdagen maken. Ze krijgen de uren deels betaald, maar raken ook verder uitgeput.
- PO leraren zijn verder van mening dat het verschil in (financiële) waardering tussen PO en VO opgelost moet worden om hun vakgebied aantrekkelijker te maken om te komen werken.
- Nieuw personeel kan geen vaste baan aangeboden krijgen, want na 2 jaar 'is het geld op'. Dit maakt het onaantrekkelijk voor nieuwe instroom.

” Die problemen waren er voor corona ook al, alleen leggen ze het nu onder het vergrootglas van corona. Het is geen tijdelijk probleem. Ik denk dat we met structureel geld meer kunnen bereiken.

- Docent VO

Leraren hebben actief meegedacht in de oplossing

Ouders worden via verschillende kanalen geïnformeerd over het programma

Aanpak van het programma op scholen

Leraren en docenten zijn goed op de hoogte van het programma. De informatie komt via de schoolleiding en de NP Onderwijs-coördinator. Bijna alle scholen hadden een NP Onderwijs coördinator of -team.

De aanpak verschilt per school en is mede afhankelijk van de grootte van de school, de drukte en de aanpak van de schoolleider (zie volgende hoofdstuk).

- Op sommige scholen zijn uitgebreide voorlichtingsmomenten geweest. Deze leraren en docenten zijn daarna vaak ook betrokken bij de analyse en het invullen van het plan.
- Op andere scholen krijgt deze doelgroep alleen een bijna af plan te zien en kan daar een laatste feedback op geven.

Het doen van de analyse is ook wisselend ervaren. Voor sommigen voelde het als niet veel meer dan de reguliere evaluatie die in april/mei gedaan wordt. Andere scholen hebben de evaluatie aangegrepen om tot wel 5 jaar terug resultaten te vergelijken om het 'corona-effect' inzichtelijk te maken en te zoeken waar verbetering noodzakelijk is.

Het informeren van ouders

De meeste leraren en docenten geven aan dat ze de ouders informeren over het NP Onderwijs. Er worden meerdere kanalen ingezet: mails, appgroepen, informatieavonden en ouderavonden, MR en contact tussen leraar en ouder.

Men verwacht dat de informatie slecht aankomt bij de ouders:

- Ouders zijn tijdens corona overstelpt met veel informatie. Vaak vooral praktisch (wel/niet naar school, mondkapjes etc.). Door de vaak wisselende regels waren scholen tijdens de corona-periode genoodzaakt ouders frequent te informeren. Leraren en docenten denken dat ouders 'informatie-moe' zijn. Ze zien dat ook terug op bijvoorbeeld inspraakmomenten en informatieavonden. Daar komen weinig ouders naartoe.
- Indien ouders wel geraadpleegd worden geven die vaak aan dat ze de expertise niet hebben en de keuzes voor het programma graag overlaten aan de experts.
- Er is maar een kleine groep ouders die echt van het programma weet. De ouders die in de MR zitten. De NP-onderwijsplannen zijn daar vaak alleen ter goedkeuring aan de MR voorgelegd.

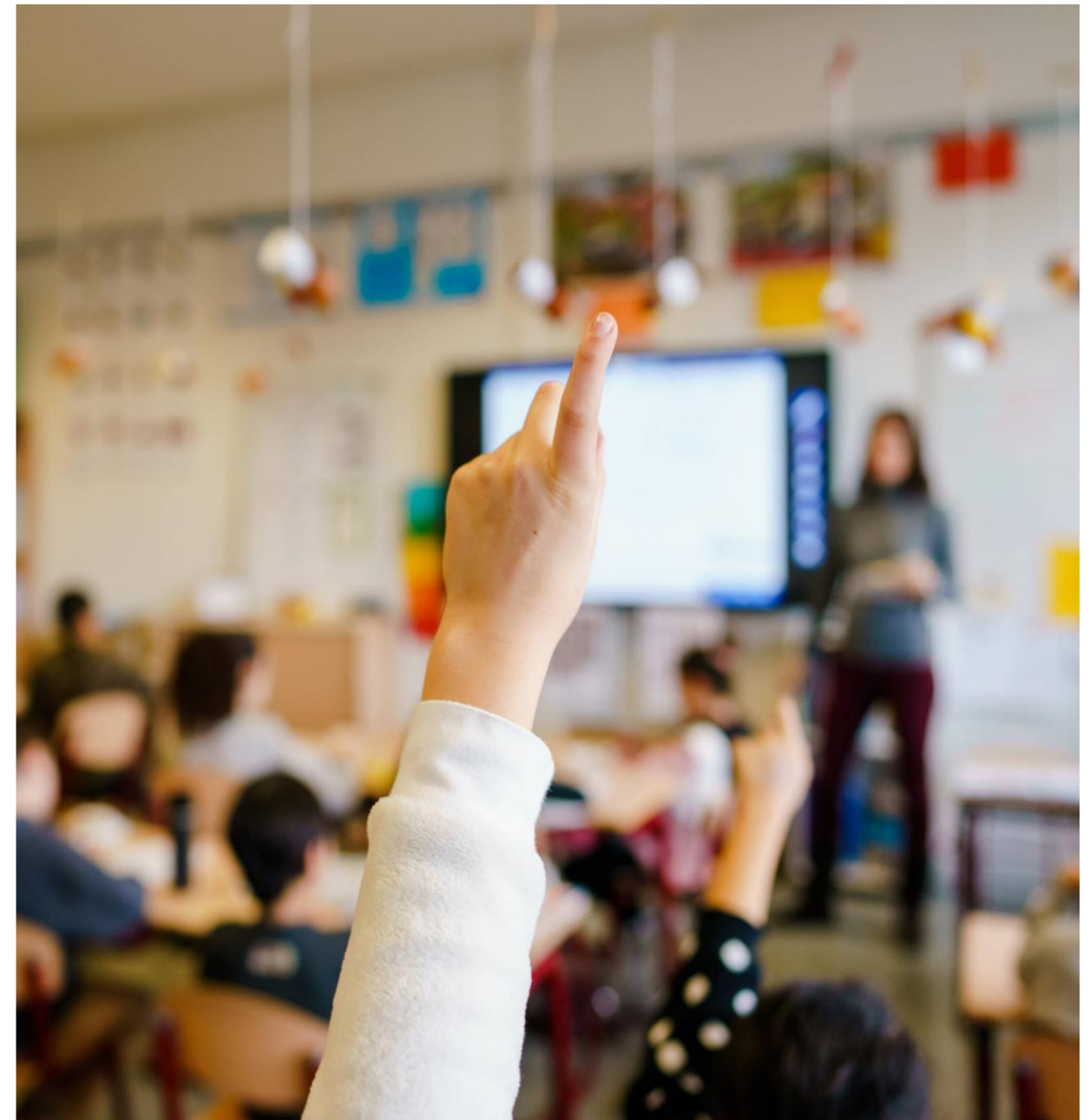
Suggesties ter verbetering informatievoorziening

Doelgroep wil inspiratie voor de programma-invulling

De doelgroep informeren en inspireren

Ondanks dat leraren en docenten goed geïnformeerd zijn over het programma zien zij zelf nog wel mogelijkheden om dit verder te verbeteren. Vooral omdat zij in de praktijk met de uitvoering te maken krijgen.

- deel best practices van andere scholen, geordend naar schooltype en soort interventie inclusief de evaluatie ervan (wat ging goed, wat ging fout). Dat biedt inspiratie.
- help docenten het programma uitleggen aan ouders. Bijvoorbeeld: in de media wordt de 8,5 miljard genoemd. Het schept (te) hoge verwachtingen bij sommige ouders, terwijl een school maar een deel van het geld krijgt.
- de (praktische) informatie over het Nationaal Programma Onderwijs wordt vanuit de overheid vooral gecommuniceerd naar schoolbesturen- en leiders. Dat vindt men logisch. Maar sommige leraren en docenten missen wel een rechtstreeks lijn naar hen als doelgroep. Een magazine eind van het jaar zou men leuk vinden. Mails krijgt men al te veel en vallen niet op daardoor.
- De informatie vanuit de overheid voelt nu veelal als zenden, minder als een dialoog. In de dialoog kan de doelgroep beter uitleggen wat ze nodig hebben en zich nog meer gehoord voelen.

Beoordeling kernboodschap in meer detail

Veel termen raken de verkeerde snaar maar de erkenning als professional wordt gewaardeerd

1. *De coronatijd was zwaar voor jullie als leraren. En dat is het nog altijd. Mede dankzij de veerkracht en flexibiliteit van jullie is het onderwijs onder moeilijke omstandigheden doorgegaan. Nu is het tijd om samen met jullie de juiste dingen te doen voor de leerlingen. Daarom zijn we vanaf februari 2021 een groot programma gestart met veel extra geld voor scholen: het Nationaal Programma Onderwijs.*
2. *Er is 8,5 miljard euro beschikbaar via dit programma. Samen met heel veel organisaties in het onderwijs wil de overheid leerlingen twee jaar lang ondersteunen. Met allerlei maatregelen waarvan wetenschappelijk is bewezen dat ze echt werken. Jullie als scholen krijgen veel ruimte om zelf te kiezen welke aanpak het beste past bij hun leerlingen en leerkrachten. Zij weten dat het beste. We sluiten zoveel mogelijk aan op wat scholen al doen of graag wilden doen.*

Beoordeling eerste (1) alinea

- + In de basis positief bedoeld, maar niet door elke leraar of docent zo opgepakt.
- 'veerkracht en flexibiliteit': dat zijn ze ook buiten corona.
- 'nu is het tijd' roept verontwaardiging op; nu pas?
- 'de juiste dingen'; deden ze hiervoor foute dingen?

Beoordeling tweede (2) alinea

- + 8,5 miljard wordt gezien als veel geld. Een serieus gebaar.
- + Leraren en docenten herkennen in krijgen van ruimte en waarderen die erkenning als specialist. Deze vorm van waardering sluit beter aan dan de tekst in de 1^e alinea.
- Het blijft onduidelijk voor wie het geld is. Welk type onderwijs en hoeveel dat per school/kind is.
- 'allerlei maatregelen' is niet concreet; Welke dan?
- 'wetenschappelijk bewezen' is concreet: welke maatregelen? Men gelooft wel dat sommige aanpakken gevalideerd zijn, en daarmee wetenschappelijk bewezen.
- 'hun' moet 'jullie leerlingen en leerkrachten' zijn.
- 'zij' moet 'jullie weten dat het beste' zijn.

Beoordeling kernboodschap in meer detail

Deze alinea's sluiten aan bij de ervaring en kennis van de doelgroep

3. *De corona-crisis heeft veel gevraagd van iedereen in het onderwijs. **Leerlingen hebben het moeilijk gehad**. Ze konden hun vrienden veel minder zien en het leren ging langzamer. Ondertussen heeft iedereen in het onderwijs keihard gewerkt om **achterstanden** tegen te gaan. Toch lijkt het er op dat de ene jongere meer nadelen zal hebben van de corona-crisis dan de andere. Dit verdient **extra aandacht** en moet **snel** worden aangepakt.*
4. ***Wie in het onderwijs werkt, weet wat er nodig is om te zorgen dat dit geld goed wordt besteed**. Daarom hebben jullie in april en mei geanalyseerd welke problemen en behoeftes er zijn bij de leerlingen op de school.*
5. *Op dit moment zijn de leerlingen weer volop aan de slag en werken jullie hard om de plannen vorm te geven. Bijvoorbeeld door **effectiever onderwijs** in te zetten, **instructies te geven in kleine groepen, of door extra aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen**.*

” De problemen zijn er al veel langer, alleen zijn sommige problemen door covid-19 nu nog erger geworden.

- Leraar PO

Beoordeling derde (3) alinea

- + Deze alinea laat beter blijken dat de overheid begrijpt wat er gebeurd is met de leerlingen. Het missen van vrienden, maar ook het zien van verschil tussen leerlingen.
- + Men is het ermee eens dat er aandacht moet komen voor de achterstanden. Ook los van corona. Hetzelfde geldt voor de term 'snel'.
- Niet elke leraar of docent is het ermee eens dat er achterstanden opgelopen zijn door corona. Veel achterstanden waren er al, maar worden wat hen betreft nu extra zichtbaar door corona.

Beoordeling vierde (4) alinea

- + Men is positief over de erkenning als specialist. Ze herkennen ook het maken van de plannen in de periode april/mei. Daar hebben ze (deels) zelf aan bijgedragen.

Beoordeling vijfde (5) alinea

- + Voorbeelden van toepassingen worden gewaardeerd. Men wordt graag geïnspireerd door goede voorbeelden. De aandacht voor de sociaal emotionele ontwikkeling ziet men ook als belangrijk aandachtspunt na de lock downs.
- 'effectiever onderwijs' stuitte op veel verzet. Men wordt al steeds meer gedwongen om efficiënter onderwijs te geven. Daarnaast is men ervan overtuigd, dat het voor sommige leerlingen juist effectief kan zijn om wat minder efficiënt te werken en de tijd voor hen te nemen.

Beoordeling kernboodschap in meer detail

Er is veel waardering voor een mogelijke verlenging van het programma

6. *Twee schooljaren is kort en er moet veel gebeuren in die tijd. En jullie als scholen moeten natuurlijk genoeg tijd krijgen om het geld goed te besteden. Daarom wordt er in het voorjaar van 2022 gekeken of het Nationaal Programma Onderwijs moet worden verlengd. En houden we iedereen zo goed mogelijk op de hoogte.*
7. *We willen allemaal dat het geld goed terecht komt: bij de kinderen en jongeren die het nu en de komende jaren het hardst nodig hebben. Onderwijs is heel belangrijk voor hun toekomst.*

Beoordeling zesde (6) alinea

- + Men is het er zeer mee eens dat twee jaar kort is, én dat er veel moet gebeuren. Dat er een evaluatie komt en een mogelijke verlenging wordt zeer positief ontvangen. De overheid erkent daarmee het belang van goed onderwijs.
- Men vraagt zich wel af hoe er dan geëvalueerd wordt? Op basis van welke criteria? Wanneer is het een succes, of is er reden tot verlenging?
- De beschrijving roept veel vragen op. Kan het programma na 1 jaar gestopt worden? Wordt met 'verlenging' nog 1 jaar bedoeld? want dan is het geen nieuws. Hoe veel langer gaan ze dan verlengen?
- Tot slot vraagt men zich af hoe leraren en docenten op de hoogte gehouden worden. Veel communicatie vanuit de overheid gaat nu via de PO-Raad of VO-raad, directie, schoolleiders, maar niet rechtstreeks via het ministerie.

Beoordeling zevende (7) alinea

- + Men vindt het een mooie tekst, maar ook een redelijk open deur waar niets tegenin te brengen is. Het maatschappelijk belang van goed onderwijs is bij deze doelgroep bekend.

4

Beoordeling kernboodschap door schoolleiders

Dit hoofdstuk geeft inzicht in hoe schoolleiders de kernboodschap beoordelen en het Nationaal Programma Onderwijs ervaren in de uitvoering.

Beoordeling kernboodschap door **schoolleiders**

De kernboodschap is duidelijk en de beschreven aanpak wordt herkend

Bekendheid met Nationaal Programma Onderwijs

Schoolleiders weten heel goed wat het NP Onderwijs is en wat het betekent. Ze zijn allen al maanden druk met het ontwikkelen van de plannen en zijn inmiddels ook begonnen met de uitvoer ervan.

Zelf noemen ze Nationaal Programma Onderwijs:

- NPO-middelen
- NPO-gelden

” De tekst is absoluut bedoeld als naast ons staan en erkenning geven. Ik voel de bedoelde empathie, maar zeker dat begin komt licht betuttelend over.

- Schoolleider PO

Algemene beoordeling van de kernboodschap

- De kernboodschap is duidelijk en in begrijpelijke taal geschreven. Men kan de flow van de tekst goed volgen en men ziet een duidelijke chronologie in de tekst. Hoewel de beschreven planning alweer deels achterhaald is.
- Schoolleiders kunnen de bedoelde empathie voelen en waarderen, ondanks de wat negatieve insteek van de eerste alinea. Sommigen starten de tekst daarom liever met de derde alinea. Die zet de schoolleiders meer in hun kracht en benadrukt het harde werken.
- Men herkent de planning en opzet van het plan, evenals het effect van corona dat voor elke leerling anders is.
- De mogelijke verlenging van het programma komt als een verrassing. Het roept veel vragen op over de interpretatie van de verlenging en hoe men er organisatorisch het beste mee om kan gaan. Het geeft nu veel onzekerheid.

Het programma biedt veel mogelijkheden

Schoolleiders zijn enthousiast over de gegeven vrijheid en het vertrouwen

Waardering van het Nationaal Programma onderwijs

- + Het plan en het budget zijn duidelijk gekoppeld aan het oplossen van een probleem.
- + Schoolleiders merken dat de overheid al goed over het programma heeft nagedacht. Dat blijkt uit zaken als het duidelijke stappenplan en zaken als 'wetenschappelijk bewezen maatregelen' in een menukaart.
- + Schoolleiders zijn blij met de kansen die het Nationaal Programma Onderwijs hen biedt.
- + 8,5 miljard is veel geld voor het gehele onderwijs. Het budget is voor sommige scholen zo ruim dat er niet alleen ingezet wordt op het inlopen van eventuele achterstanden. Er lijkt ook ruimte om te investeren in programma's en bijscholing waar eerder geen budget voor was.
- + Schoolleiders voelen zich gewaardeerd door de formulering in de tekst en ondersteund door de opzet van het programma. Zoals de eigen keuzevrijheden. De overheid laat zien dat ze onderwijs belangrijk vinden en vertrouwen hebben in de schoolleiders.

- Men vraagt zich hardop af waarom is er een situatie als corona nodig om de overheid te laten inzien hoe groot en maatschappelijk de problemen in het onderwijs zijn.
- Men vraagt zich af waar dit geld nu vandaan komt.
- De snelheid van het totale programma geeft een dubbel gevoel. Het dwingt tot keuzes, maar sommigen betwijfelen de keuzes door tijdsdruk.
- Over de verlenging willen schoolleiders snel duidelijkheid. Men maakt nu plannen voor 2 jaar. Als blijkt dat er meer tijd beschikbaar komt hadden sommigen liever ingezet op andere middelen of hadden ze nog niet al het geld in het plan verwerkt maar nog een potje voor later bewaard.

” Met dat geld kan je mooie dingen doen. En echt dingen doen die je anders niet had kunnen doen.

- Zowel schoolleiders PO als VO zeggen dit

De tijdsdruk zorgt voor actie en onderwijsontwikkeling

Schoolleiders zien kansen om het onderwijs te ontwikkelen

Het succes van het programma

- Schoolleiders hebben er vertrouwen in dat het programma een positieve boost aan het onderwijs kan geven. Juist de tijdsdruk zorgt ervoor dat ontwikkelingen niet uitgesteld worden, maar dat men nu direct investeert.
- Door de hoogte van het bedrag (veel geld) is er ruimte om te investeren in zaken waar eerder geen geld voor was, maar wat schoolleiders wel noodzakelijke ontwikkelingen vinden.
- De timing van het programma is over het algemeen goed. Het maken van plannen (april/mei) als scholen hier toch mee bezig zijn, en de uitvoer in het nieuwe schooljaar.

” Van dit budget kan ik nu de onderwijsassistent betalen. Daardoor hoeven we niet te wisselen van organisatievorm, zoals het samenvoegen van klassen en schooljaren. Dat geeft voor docenten veel rust.

- Schoolleider PO

Uitdagingen van het programma

- Ondanks een grote wens voor meer (gekwaliceerd) personeel lijkt dit in de praktijk onmogelijk. Er is geen personeel te vinden. Daardoor gaan budgetten meer naar middelen, programma's en bijscholing van personeel.
- Schoolleiders realiseren zich dat het geld niet helemaal eerlijk verdeeld wordt. Op scholen zonder achterstanden kan het geld ingezet worden voor 'leuke' dingen op sociaal, emotioneel en cultureel vlak. Scholen voor speciaal onderwijs, kleine scholen of met grote achterstanden hebben (ondanks extra geld per leerling) al het geld nodig om cognitieve vaardigheden te verbeteren. Daar is weinig ruimte voor extra ontwikkelingen.
- Sommigen hadden graag meer tijd gehad om een goed programma neer te zetten. Men is nu bang dat dit leidt tot ondoordachte plannen. Dat kan de kwaliteit van het programma negatief beïnvloeden. De hectiek van het werk, zeker in scholen voor speciaal onderwijs of met grote achterstanden, vraagt de dagelijkse praktijk al veel aandacht van de schoolleider.

Het programma heeft praktische uitdagingen

Zowel de planning als de administratie geven uitdagingen

Uitdagingen qua planning

- September is een hectische tijd om te starten met de uitrol van een nieuw programma. Door corona hebben andere programma's stilgelegen. Die zijn in september weer opgestart. Fysiek onderwijs is weer mogelijk. Om daarnaast ook nog een nieuw plan voor het NP Onderwijs uit te voeren is leuk, maar geeft ook veel extra druk voor de schoolleider en vooral de leraren. Schoolleiders maken zich zorgen over de werkdruk van het personeel en zijn bang dat velen uitgeput de herfstvakantie in gaan.
- Scholen maken op 2 momenten in het jaar planningen
  - Scholen zijn op dit moment bezig met de budgetten voor komend kalenderjaar. Afgelopen jaar waren veel budgetten al toegekend voordat het NP Onderwijs met extra budgetten kwamen. Die moesten daardoor 'ingepast' worden in bestaande plannen.
  - Scholen maken rond april/mei vaker de inhoudelijke plannen voor komend schooljaar definitief. De planning van het NP Onderwijs sloot daar goed op aan. Het is voor scholen ook een onrustige periode: veel vakanties (Voorjaar, Hemelvaart, Koningsdag) als ook examens van leerlingen. Daardoor is tijd beperkt voor het maken van aanvullende plannen.

Uitdagingen qua administratie

- Waar lesprogramma's soms in 10 jaar werden afgeschreven proberen schoolleiders dat nu in 2 jaar. Boekhoudkundig vraagt dit om aanpassingen.
- Het overzicht houden tussen de verschillende subsidies is een uitdaging, zoals voor achterstandscholen, werkdrukgeden of de hogere salarissen voor het PO. Elk budget heeft eigen regels voor de toekenning. In de boekhouding is overzicht bewaren daarom een uitdaging.

Scholen pakken het plan gestructureerd aan

Op veel scholen is een stuurgroep of medewerker aangesteld om het programma te begeleiden

Aanpak van het programma op scholen

De schoolleiders beschrijven vaak een gestructureerde aanpak om tot de ontwikkeling van de plannen te komen.

- Veelal begon de planontwikkeling op directieniveau. Op het hoogste niveau van de stichtingen werd door directeuren een plan van aanpak gemaakt. Zij overlegden ook regelmatig met elkaar om elkaar up to date te houden, maar ook om elkaar te helpen en inspireren.
- Bijna overal is een stuurgroep opgezet die zich volledig bezig hield met de uitvoer van het programma. Zij zorgden voor een uniforme aanpak op alle scholen binnen een stichting, waren vraagbaak, leverden formats voor het plan, gaven tips om de analyses te doen, bewaakten de planning en hielpen met de begroting of menukaart.
- Schoolleiders kregen de vrijheid om zelf de analyses te doen en tot een plan van aanpak te komen voor de eigen school. De ene schoolleider deed dit top-down en informeerde leraren of docenten vooral. Anderen lukte het om bottom-op input uit het werkveld te krijgen.
- Ontwikkelplannen waar de scholen al mee bezig waren werden in de plannen opgenomen.

- Bij kleine scholengemeenschappen, waar minder geld is, werd soms gekeken of men gezamenlijk diensten of producten kon aanschaffen, zoals bijscholing of bibliotheekoplossingen.
- Sommige schoolleiders hebben 100% van het toegekende budget in de plannen verwerkt. Andere schoolleiders hebben bewust 60-70% in het plan opgenomen. De rest bewaren ze voor later in het jaar. Als beter inzichtelijk is waar behoefte aan is. Of omdat men zoveel geld had en niet direct wist waar het aan uit te geven.
- Sommige schoolleiders voelde zich verplicht om 100% van het budget direct toe te kennen, ook al hadden ze liever eerst een deel ingezet. Door het later toe kunnen kennen kan men beter uitzoeken waar het geld het meest duurzaam ingezet kan worden.

” We hebben 60-70% van het bedrag ingezet, zodat je een buffer hebt om dingen eventueel nog anders in te kunnen zetten. Want dan ga je ook idiote dingen bedenken.

- Schoolleider VO

Ouders worden geïnformeerd over het programma

Schoolleiders laten ouders geen rol spelen in de totstandkoming van het programma

Rol van de ouders

- De rol van de ouders is klein. Op de meeste scholen worden ouders alleen geïnformeerd over het plan en hoe de scholen het geld willen gaan inzetten.
- Voor sommige scholen (vooral van speciaal onderwijs of achterstandscholen) is het al een uitdaging om de ouders te informeren over de eigen kinderen. Voor hen is een Nationaal Programma Onderwijs veel te abstract en dus wordt hier minder over verteld aan deze ouders.
- Scholen vinden het belangrijk om de ouders mee te nemen in de plannen, maar weten dat de betrokkenheid vanuit ouders door corona lager kan zijn. Ouders hebben tijdens corona veel en vaak praktisch informatie gehad. Dat was een tijdelijke overload aan informatie. Schoolleiders verlagen momenteel die informatie-frequentie weer naar 4-5 keer per jaar een nieuwsbrief.
- Daarnaast was de corona-periode heftig voor ouders. Thuiswerken en kinderen begeleiden was hectisch en ging niet vanzelf. Het was erg stressvol. Veel ouders zijn blij dat de scholen weer open zijn en vertrouwen volledig op de expertise van de leraren, docenten en schoolleider om deze plannen te maken.

De MR wordt op de hoogte gehouden

De schoolleiders nemen de MR vaak mee in het plannen en de toekenning van de gelden. Schoolleiders krijgen het plan te zien. Men wordt zelden gevraagd actief een inhoudelijke bijdrage te leveren de invulling van het plan. De ervaring van schoolleiders is dat ouders die ook goed vinden. Ouders hebben die expertise niet in huis en vertrouwen hierin op de scholen zelf.

Door de AVG willen sommige schoolleiders niet te veel details vertellen aan de ouders in de MR. Daarmee worden ouders vooral op hoger niveau op de hoogte gebracht van de plannen en de keuzes uit de menukaart.

”

We hebben de ouders niet actief betrokken bij de plannen, maar ze wel op de hoogte gehouden.

- Schoolleider VO

Beoordeling kernboodschap in meer detail

De eerste alinea mag positiever starten, de vrijheid en het vertrouwen wordt gewaardeerd

1. *De coronatijd was zwaar voor jullie als schoolleiders. En dat is het nog altijd. Mede dankzij de veerkracht en flexibiliteit van jullie is het onderwijs onder moeilijke omstandigheden doorgegaan. Nu is het tijd om samen met jullie de juiste dingen te doen voor de leerlingen. Daarom zijn we vanaf februari 2021 een groot programma gestart met veel extra geld voor scholen: het Nationaal Programma Onderwijs.*
2. *Er is 8,5 miljard euro beschikbaar via dit programma. Samen met heel veel organisaties in het onderwijs wil de overheid leerlingen twee jaar lang ondersteunen. Met allerlei maatregelen waarvan wetenschappelijk is bewezen dat ze echt werken. Jullie als scholen krijgen veel ruimte om zelf te kiezen welke aanpak het beste past bij hun leerlingen en leerkrachten. Zij weten dat het beste. We sluiten zoveel mogelijk aan op wat scholen al doen of graag wilden doen.*

” Corona heeft ook mooie dingen opgeleverd. Een docent met een gebroken been kon lesgeven vanuit huis terwijl een onderwijsassistent live in de klas was.

- Schoolleider VO

Beoordeling eerste (1) alinea

- + Men voelt de bedoelde empathie ook al komt de tekst soms wat betuttelend over.
- Men vindt het begin onnodig negatief ingestoken. Men heeft ook positieve ervaringen aan corona. Een tekst meteen negatief beginnen voelt ook niet inspirerend.
- Het voelt niet als 'samen'. De overheid geeft het geld, de scholen moeten het zelf uitvoeren.

Beoordeling tweede (2) alinea

- + Men vindt het veel geld en is blij dat er veel geld beschikbaar komt voor onderwijs.
- + 'wetenschappelijk bewezen' geeft vertrouwen dat de menukaart goed doordacht is.
- + Men is zeer te preken over de verantwoordelijkheid die bij de scholen en schoolleiders gelegd wordt.
- + Aansluiten bij wat scholen al wilden wordt ook positief ontvangen. Eindelijk kan men plannen uitvoeren die men al jaren op stapel heeft liggen.
- 'veel organisatie' is niet concreet. Welke dan?
- Twee jaar vindt men kort, maar het is wel duidelijk beschreven.
- 'hun' moet 'jullie leerlingen en leerkrachten' zijn.
- 'zij' moet 'jullie weten dat het beste' zijn.

Beoordeling kernboodschap in meer detail

Schoolleiders herkennen zich in de teksten van deze alinea's

3. *De corona-crisis heeft veel gevraagd van iedereen in het onderwijs. Leerlingen hebben het moeilijk gehad. Ze konden hun vrienden veel minder zien en het leren ging langzamer. Ondertussen heeft iedereen in het onderwijs keihard gewerkt om achterstanden tegen te gaan. Toch lijkt het er op dat de ene jongere meer nadelen zal hebben van de corona-crisis dan de andere. Dit verdient extra aandacht en moet snel worden aangepakt.*
4. *Wie in het onderwijs werkt, weet wat er nodig is om te zorgen dat dit geld goed wordt besteed. Daarom hebben jullie in april en mei geanalyseerd welke problemen en behoeftes er zijn bij de leerlingen op de school.*
5. *Op dit moment zijn de leerlingen weer volop aan de slag en werken jullie hard om de plannen vorm te geven. Bijvoorbeeld door effectiever onderwijs in te zetten, instructies te geven in kleine groepen, of door extra aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen.*

Beoordeling derde (3) alinea

- + De gehele alinea wordt positief ontvangen. Uit de eerste zin blijkt erkenning. Ook laat de tekst zien dat de overheid begrijpt dat effecten voor iedereen anders zijn. Niet ieder kind liep achterstanden op. Maatwerk is noodzakelijk.
- Men heeft niet zozeer hard gewerkt om achterstanden tegen te gaan, maar om het onderwijs op peil te houden.
- Men vraagt zich af hoe de extra aandacht gegeven wordt en het plan aangepakt wordt.

Beoordeling vierde (4) alinea

- + Men voelt waardering en het vertrouwen in de eerste zin.
- + Men herkent de timing van april/mei. Feitelijk klopt het.

Beoordeling vijfde (5) alinea

- + De aandacht voor de sociale-emotionele ontwikkeling is hard nodig volgens schoolleiders. Het is fijn dat het programma hier ook budget beschikbaar voor stelt.
- De tekst is niet accuraat. De scholen hebben de plannen al gemaakt (vormgegeven). Ze voeren die nu (oktober) uit.

Beoordeling kernboodschap in meer detail

De eventuele verlenging van het programma roept veel (organisatorische) vragen op

6. *Twee schooljaren is kort en er moet veel gebeuren in die tijd. En jullie als scholen moeten natuurlijk genoeg tijd krijgen om het geld goed te besteden. Daarom wordt er in het voorjaar van 2022 gekeken of het Nationaal Programma Onderwijs moet worden verlengd. En houden we iedereen zo goed mogelijk op de hoogte.*
7. *We willen allemaal dat het geld goed terecht komt: bij de kinderen en jongeren die het nu en de komende jaren het hardst nodig hebben. Onderwijs is heel belangrijk voor hun toekomst.*

Beoordeling zesde (6) alinea

- + Men is het er helemaal mee eens dat er veel moet gebeuren in het onderwijs en dat hier tijd voor nodig is.
- + Een mogelijke verlenging is nieuwe informatie voor de schoolleiders. Dit wordt positief ontvangen.
- + Schoolleiders voelen een druk om de plannen snel vorm te geven. Tegelijkertijd wordt deze pressure-cooker ook gewaardeerd. Het dwingt om meteen stappen te zetten, plannen te maken en het geld uit te geven.
- De evaluatie roept veel vragen op. De tekst is onduidelijk. Hoe wordt er geëvalueerd? Kan het programma na 1 jaar al gestopt worden? Moet je het geld van het tweede jaar teruggeven? Komt er ook extra geld bij een verlenging na 2 jaar of alleen extra tijd om het geld uit te geven?

Beoordeling zevende (7) alinea

- De laatste alinea vindt men te veel een open deur. Ze zijn het inhoudelijk wel met de tekst eens. Onderwijs is niet alleen belangrijk voor hun toekomst maar voor de hele maatschappij.

” Omdat het programma na twee jaar stopt dwingt het je om er wel meteen mee aan de slag te gaan. Dat vind ik goed.

- Schoolleider PO

5

Onderzoeksverantwoording

- Onderzoeksverantwoording
- Onderzoeksmaterialen

Verantwoording – opzet van het onderzoek

METHODE

KWALITATIEF

Online interviews (45 min)
en focusgroepen (90 min)

Aantal focusgroepen:

- 2x ouders (1x PO, 1x VO)
- 2x leraren/docenten (1x PO, 1x VO)

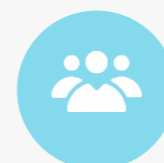
Aantal interviews:

- 4x schoolleider PO
- 4x schoolleider VO

De doelgroep van dit onderzoek is drieledig: ouders, schoolleiders, leraren in PO en VO.

De criteria waaraan de doelgroep voldeed staan op de volgende pagina.

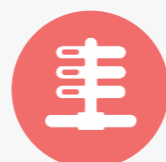
Respondenten zijn geselecteerd door CG Research (ouders en leraren) en BeeKeen (schoolleiders). Zij ontvingen een financiële onkostenvergoeding voor hun deelname.

Blauw Research, CG Research en BeeKeen onderschrijven de ESOMAR/ICC richtlijnen.

Opnamen

Van de interviews en focusgroepen zijn opnamen gemaakt indien de respondent hiermee akkoord ging. Deze dienden met de observaties van de onderzoekers, als basis voor de analyse.

Veldwerkperiode

5 – 15 oktober 2021

De gesprekken zijn online gevoerd via MS Teams. De opdrachtgever heeft hierbij anonimiteit mee kunnen kijken.

De gesprekspuntenlijst is in samenwerking met de opdrachtgever opgesteld.

Verantwoording – de deelnemers

Voor de focusgroepen nodigden we 20 (4*5) respondenten uit, plus 2 reserves per groep. De steekproef voor de focusgroepen is als volgt opgebouwd:

- ✓ 1 groep met n=5 ouders met kinderen in het PO
- ✓ 1 groep met n=5 ouders met kinderen in het VO
- ✓ 1 groep met n=5 leraren/docenten in het PO
- ✓ 1 groep met n=5 leraren/docenten in het VO

Zij voldeden aan de volgende criteria:

- ✓ Regiospreiding school: grootstedelijk versus landelijk
- ✓ Spreiding naar armere versus meer vermogende wijken
- ✓ Spreiding naar grootte van de scholen (aantal leerlingen)
- ✓ Spreiding naar opleidingsrichtingen of type onderwijs
- ✓ Spreiding welk leerjaar de leerlingen zitten en de leraren/docenten lesgeven
- ✓ Uitsluiten van schoolleiders, die spreken we apart

Bovenstaande spreiding was zowel tussen de groepen, als ook binnen de groepen. Aanvullend was er spreiding naar leeftijd, geslacht en opleidingsniveau.

Voor de interviews met schoolleiders nodigden we acht respondenten uit. Zij voldeden aan de volgende criteria:

- ✓ N=4 schoolleiders uit PO, N=4 schoolleiders uit VO
- ✓ Regiospreiding school: grootstedelijk versus landelijk
- ✓ Spreiding naar armere versus meer vermogende wijken
- ✓ Spreiding naar grootte van de scholen (aantal leerlingen)
- ✓ Spreiding naar opleidingsrichtingen of type onderwijs

Bijlage – onderzoeksmateriaal

Kernboodschap - ouders

Als **ouders** maken jullie je zorgen over de gevolgen van corona op de toekomst van hun kinderen. De overheid begrijpt dit en heeft die zorgen ook. Daarom zijn we vanaf februari 2021 een groot programma gestart met veel extra geld voor scholen, hogescholen en universiteiten: het Nationaal Programma Onderwijs.

Er is 8,5 miljard euro beschikbaar via dit programma. Samen met heel veel organisaties in het onderwijs wil de overheid leerlingen en studenten twee jaar lang ondersteunen. In april en mei hebben scholen geanalyseerd welke problemen en behoeftes er zijn bij de leerlingen op de school.

Scholen zijn nu bezig met allerlei maatregelen waarvan wetenschappelijk is bewezen dat ze echt werken. Scholen krijgen veel ruimte om zelf te kiezen welke aanpak het beste past bij hun leerlingen en leerkrachten. Zij weten dat het beste. We sluiten zoveel mogelijk aan op wat scholen al doen of graag wilden doen. En als ouders praten jullie mee via de medezeggenschapsraad.

Op dit moment zijn jullie kinderen weer volop aan de slag. Twee schooljaren is kort en er moet veel gebeuren in die tijd. En scholen moeten natuurlijk genoeg tijd krijgen om het geld goed te besteden. Daarom wordt er in het voorjaar van 2022 gekeken of het Nationaal Programma Onderwijs moet worden verlengd. En houden we iedereen zo goed mogelijk op de hoogte.

We willen allemaal dat het geld goed terecht komt: bij de kinderen en jongeren die het nu en de komende jaren het hardst nodig hebben. Onderwijs is heel belangrijk voor hun toekomst.

(Het land zat tijdens de corona-crisis op slot, maar met dit programma houden we de toekomst van miljoenen leerlingen en studenten open).

Bijlage – onderzoeksmateriaal

Kernboodschap - leraren en schoolleiders

De coronatijd was zwaar voor jullie als **leraren/schoolleiders**. En dat is het nog altijd. Mede dankzij de veerkracht en flexibiliteit van jullie is het onderwijs onder moeilijke omstandigheden doorgegaan. Nu is het tijd om samen met jullie de juiste dingen te doen voor de leerlingen. Daarom zijn we vanaf februari 2021 een groot programma gestart met veel extra geld voor scholen: het Nationaal Programma Onderwijs.

Er is 8,5 miljard euro beschikbaar via dit programma. Samen met heel veel organisaties in het onderwijs wil de overheid leerlingen twee jaar lang ondersteunen. Met allerlei maatregelen waarvan wetenschappelijk is bewezen dat ze echt werken. Jullie als scholen krijgen veel ruimte om zelf te kiezen welke aanpak het beste past bij hun leerlingen en leerkrachten. Zij weten dat het beste. We sluiten zoveel mogelijk aan op wat scholen al doen of graag wilden doen.

De corona-crisis heeft veel gevraagd van iedereen in het onderwijs. Leerlingen hebben het moeilijk gehad. Ze konden hun vrienden veel minder zien en het leren ging langzamer. Ondertussen heeft iedereen in het onderwijs keihard gewerkt om achterstanden tegen te gaan. Toch lijkt het er op dat de ene jongere meer nadelen zal hebben van de corona-crisis dan de andere. Dit verdient extra aandacht en moet snel worden aangepakt.

Wie in het onderwijs werkt, weet wat er nodig is om te zorgen dat dit geld goed wordt besteed. Daarom hebben jullie in april en mei geanalyseerd welke problemen en behoeftes er zijn bij de leerlingen op de school.

Op dit moment zijn de leerlingen weer volop aan de slag en werken jullie hard om de plannen vorm te geven. Bijvoorbeeld door effectiever onderwijs in te zetten, instructies te geven in kleine groepen, of door extra aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen.

Twee schooljaren is kort en er moet veel gebeuren in die tijd. En jullie als scholen moeten natuurlijk genoeg tijd krijgen om het geld goed te besteden. Daarom wordt er in het voorjaar van 2022 gekeken of het Nationaal Programma Onderwijs moet worden verlengd. En houden we iedereen zo goed mogelijk op de hoogte.

We willen allemaal dat het geld goed terecht komt: bij de kinderen en jongeren die het nu en de komende jaren het hardst nodig hebben. Onderwijs is heel belangrijk voor hun toekomst.